

Turvallisuuden hinta – Työtapaturmien kustannukset

Juontaja: Tämä on Tapaturmavakuutuskeskuksen podcast Tutka-asema. Minä olen **Miia Maria Lahti** ja ohjailen tutkaa juontajana. Tässä jaksossa keskustelemme työtapaturmista kustannus- ja tuottavuusnäkökulmasta. Onko työturvallisuuden kehittämisessä kyse vain välittömien työtapaturma ja ammattitautien aiheuttamien kustannusten minimoimisesta - vai jostakin laajemmasta. Aiheesta on julkaistu (tänä syksynä) myös animaatio, jonka Tapaturmavakuutuskeskus on tuottanut yhdessä Työturvallisuuskeskuksen kanssa. Animaatio löytyy Tapaturmavakuutuskeskuksen nettisivuilta ja Youtube-kanavasta.

Juontaja: Täällä studiossa ovat kanssani keskustelemassa Tapaturmavakuutuskeskuksesta, työturvallisuuspäällikkö **Marja Kaari** ja tutkimusyksikön johtaja **Mika Tynkkynen**. Lämpimästi tervetuloa kumpaisellekin.

Vieraat: Kiitos!

Juontaja: Tehdäänkö niin, että esittäydytte ensin kuuntelijoille? Kerro vaikka Marja, sinä ensin itsestäsi.

Marja: Kiitos. Eli mä oon Kaaren Marja toimin työturvallisuus asiantuntijana Tapaturmavakuutuskeskuksessa ja sen lisäksi vielä vapaa-ajalla olen tämmöinen innokas puutarhuri.

Juontaja: Onko siirtolapuutarha jossain lähellä kotia vai pitääkö matkustaa?

Marja: Sinne on itse asiassa noin 300 metriä, että ei ole pitkä matka.

Juontaja: Entäs Mika?

Mika: No, joo mä olen Mika Tynkkynen ja työskentelen Tapaturmavakuutuskeskuksen tutkimustoimintojen johtajana. Työturvallisuusasioiden tiimoilta olen tullut aikoinaan taloon parikymmentä vuotta sitten ja pitkä kokemus sieltä työturvallisuuden hallinnan ja johtamisen puolelta.

Juontaja: Mistä on kyse, kun puhutaan työturvallisuustaloudesta tai työturvallisuuden taloudellisista vaikutuksista. Mika?

Mika: No joo, yleensä näissä yhteyksissä yleensä keskustellaan aina kustannuksista eli puhutaan siitä, että paljon työturvallisuus maksaa tai paljon työtapaturmat maksavat ja tämmöinen ajattelutapa viittaa vahvasti semmoisen vanhakantaiseen ajatteluun, jossa niin kun työturvallisuus tai työsuojelu nähdään vaan tämmöisenä ikävänä lakisäätöisenä velvoitteena. Velvollisuutena ja siihen liittyvät kustannukset tämmöisenä välttämättömänä yritystoiminnan lakisäätöisenä menoeränä. Mutta et nyt tietysti olisi kaikella tapaa niinku fiksumpaa keskustella työturvallisuustaloudesta niinku kokonaisuutena ja hahmottaa sekin niin kun yhtenä oleellisena osana tuotannon kehittämistä, että pelkästään puhtaasti tuotantotaloudellisestikin ajatellen kyse on lopulta niin kuin häiriöttömästä laadukkaista tehokkaista työprosessista eli viime kädessä hyvästä ja laadukkaasta johtamisesta. Että turvallisuutta ei tulisi nähdä muusta toiminnasta erillisenä tämmöisenä tukitoimintona niinku se vähän liian usein vieläkin nähdään, vaan oleellisena osana kaikkea suunnittelua ja johtamista.

Juontaja: Entä Marja mitä sinä ajattelet tästä?

Marja: Joo, mä mietin, että tässä on ihan hyvä ottaa tämmöinen positiivinen näkökulma, että mitä hyvää seuraa, kun panostetaan turvallisuuteen ja tehdään asioita oikein. Että siitä voi seurata sitten

laatua, vastuullisuutta, hyvinvointia ja tuottavuutta. Ja myöskin tää turvallisuustyö, että onko se niinku sitä, että ei sattuisi mitään ikävää, pyritään estämään kaikkia ikäviä tapahtumia, työtapaturmia, ammattitauteja. Vai voiko se olla myös sitä, että tapahtuisi mahdollisimman paljon sitä hyvää. Ja myöskin näen samalla tavalla kuin Mika, että tapaturmien ennaltaehkäiseminen esimerkiksi ei saisi olla tämmöinen erillinen toiminto vaan osa hyvää laadukasta johtamista.

Juontaja: Mika, ole hyvä.

Mika: Joo, että jos asiaa tarkastellaan tosiaan laajemmin, niin tämmöisestä niin sanotusta business case -näkökulmastac, niin silloin pitäisi vähintään pystyä tarkastelemaan myöskin niin kun niitä tulevaisuuden seuraamuksia niin sieltä positiivista seuraamustenkin kautta. Eli käytännössä niin kuin nähdä tää investointina ja diskontata sitten niitä tulevaisuuden kassavirtoja tänne tulevaisuudesta tänne nykyhetkeen myöskin niiden positiivisten tulemien kautta ei pelkästään negatiivisten vahinkojen seurausten kautta. Että toki niin kun tämmöisten investointien laiminlyönnistä seuraa niitä ikävyyksiä ennemmin tai myöhemmin ja ne on kohtuullisen helppo määrittää sitten myöhemmin ja laskea niihin liittyviä kustannuksia mutta, että onhan se kuitenkin niin kun melko ahdistava tapa kehittää asioita pelkästään negatioiden kautta ja että tehdään investointeja sillä ajatuksella, että sillä pyritään välttämään katastrofeja, niin kyllähän siinä niinku tämmöinen positiivisen kehittämisen klangi on aika kaukana, että eikö niin kun samalla voisi nostaa hieman rimaa ja nähdä investoinneissa myös aidon kehittämisen mahdollisuuden.

Juontaja: Sanoit tuossa jo, että usein tää on vaan semmoinen erillinen tuote, jota kehitetään siinä kaiken muun rinnalla tai jota kuljetetaan kaiken muun rinnalla. Mutta onko tässä tapahtunut minkäänlaista kehitystä niinku vuosikymmenten tai viime vuosien varrella, että mihin suuntaan on menty työpaikoilla? Onko se otettu tämmöiseksi kokonaisvaltaiseksi asiaksi?

Mika: Toki kehitystä on tapahtunut ja meillä on niin kun hyviä esimerkkejä erittäin hyvin asian hahmottamista ja ymmärtäneistä yrityksistä ja sitten meillä on tullut paljon niinku kansainvälisiä trendejä, jotka on ohjannut myöskin tätä kehitystä, että nyt viimeisimpänä tämmöinen, niin kun vastuullisuuden teema, että puhutaan vastuullisuusraportoinneista ja niissä on hyvin oleellisenä osana niissä auditoinneissa myöskin sitten työturvallisuusasiat ja toki tässä ollaan niinku edistytty paljon, mutta edelleen on paljon tekemistä.

Juontaja: Ja nyt kun äsken mainittiin, että ei pitäisi puhua pelkästä kustannuksista, niin nyt me kuitenkin vähän puhumme niistä kustannuksista. Eli kertokaapa, että millaisia kustannuksia työtapaturmista aiheutuu. Marja. Aloitatko sinua?

Marja: Joo eli näitä kustannuksia voi jakaa tämmöisiä välittömiin ja välillisiin kustannuksiin. Ja työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta, mikä on tämmöinen pakollinen sosiaalivakuutuksen osa ja niinku suomalaista sosiaaliturvaa niin sieltä maksetaan näitä välittömiä kustannuksia. Eli kuten työtapaturmiin liittyviä hoitokuluja, päivärahoja ja tapaturmaeläkettä silloin, kun on sattunut joku vakavampi työtapaturma. Mutta sitten tän lisäksi on paljon tämmöisiä välillisiä kustannuksia. Niitä voi aiheutua just häiriöistä. Erilaiset viivästykset, mitkä johtuu siitä työtapaturmasta. Sitten esimerkiksi sijaisten hankkiminen voi aiheuttaa lisäkustannuksia ja sitten tämmöistä vakavasta onnettomuudesta voi aiheutua aika iso mainehaitta myöskin yritykselle. Ja nää tämmöiset välilliset kustannukset on usein sitten moninkertaisia verrattuna näihin välittömiin kustannuksiin.

Mika: Kyllä joo ja sitten vielä tietenkin tässä puhutaan nyt koko ajan kustannuksista, mutta ei missään nimessä pidä vähätellä ihan tämmöistä niin kun inhimillistä kärsimystä, että sitä on. Pienikin vahinko voi olla yksilötasolla, perheen tasolla todella iso juttu. Jokainen voi niinku kohdaltaan sen miettiä, että mitä se tarkoittaa, jos joudutaan työkyvyttömäksi vaikkakin vähäksi aikaa, niin siinä

menee helposti se arjen koko paletti sekaisin. Ja työpaikalla avainhenkilö, jos on poissa, niin helposti se sitten pienellä työpaikalla menee koko urakka pilalle ainakin hetkeksi ja sitten seurausvaikutusten kautta saattaa vaikuttaa pitkälle niihin tuotantoketjuihin, että nämä sinänsä pieni vahinko saattaa olla sitten todella iso niin kun sitä tarkastellaan sitten osana kokonaisuuksia. Ja sitten vielä niin kun tänä päivänä, kun puhutaan paljon osaavan työvoiman tarpeesta ja siitä pulasta, että ei tahdo löytyä enää niitä osaavia käsiä työpaikalle niin, kyllähän tämmöisessä kilpailutilanteessa, kun niitä osaavia ihmisiä haetaan, niin olisi syytä kysyä, että onko niinku varaa päästää se osaja sitten hetkeksikään kyvyttömyyden takia tämmöisen niin kun aivan turhan vahingon takia sitten pois sieltä rivistä.

Juontaja: No, miten suuria nämä kustannukset ovat? Voiko niitä laskea? Tässä kävi jo ilmi, että on näitä välittömiä kustannuksia ja välillisiä kustannuksia, jotka voi olla paljon vielä isompia kuin ne välittömät kustannukset. Mutta voiko näitä laskea ja voiko näihin vaikuttaa?

Marja: Suomessa työtaturma- ja ammattitautivakuutuksesta maksetaan näitä korvauksia vuosittain yli puoli miljardia euroa. Ja tässä summassa siis on mukana myös semmoisia esimerkiksi kauan aiemmin sattuneita vahinkoja, joista edelleen maksetaan korvauksia, mutta tää on vain osa kokonaiskustannuksista. Jos pohditaan sitä, mitä nää kustannukset voi olla työpaikkatasolla, niin siellä voi olla hyvin erilaisia tilanteita ja niin todellisia kustannuksia voi olla tosi vaikeata arvioida. Että, kun se voi olla se työtaturma, semmoinen viilto käteen, josta mennään ehkä käymään lääkärillä. Toisessa ammatissa palataan ehkä saman tieteen hommiin, toisessa se voi olla, että aiheuttaa useamman päivän poissaolon. Ja sitten taas mennään vakavampaan tapaturmaan joudutaan olemaan muutama kuukausi pois töistä. Silloin puhutaan jo ihan eri kokoluokan ja summien korvauksista. Tai jos sitten henkilö pahimmassa tapauksessa joutuu kokonaan pysyvästi työkyvyttömäksi, niin silloin puhutaan jo ihan erilaista summista. Ja tämmöinen inhimillisen kärsimysten suuruutta toki on niinku ihan mahdotonta laskea. Ja sekin jotenkin ainakin itse yrittää muistaa, että työtaturmalla voi olla semmoisia tosi pitkäkestoisia vaikutuksia siihen yksilöön, että sen niinku työuraan ja terveyteen ja ihan siihen perheeseen ja myöskin sitten ihan siinä työkaverihin ja työyhteisöön.

Mika: Joo, ja palaisin vielä noihin välillisiin kustannuksiin sen verran, että tässä Marja puhui nytten työtaturma- ja ammattitautikustannuksista ja niihin liittyvistä korvauksista. Niin nämähän on niinku meidän vakuutuslajissa kohtuullisen helppo vielä määrittää, että mitä sieltä seuraa. Mutta sitten on paljon tietenkin tämmöisiä, niinku esimerkiksi tuotannon häiriöitä ja täysin niin kuin välittömiä seurauksia, joita joihin voidaan tietysti ottaa sitten erilaisia muita vakuutuksen lajeja. Mutta kyllä tässä niinku pitäisi ymmärtää siellä tuota työpaikalla myöskin tää vakuuttamisen logiikka, että meillä on edelleenkin hieman sellainen ajatusmaailma, että se on kaikki niin kun kotiinpäin mitä vakuutuksista saa korvauksia. Mutta että eihän se niin mene, että vakuutus on kuitenkin niin viime kädessä se olisi ymmärrettävää, että se on tämmöinen riskienhallinnan viimeinen porras, jossa riskejä tasataan ajallisesti tai sitten sen riskiryhmän kesken eli poolin kesken ja että joku kuitenkin lopulta nämä vahingot maksaa. Että se ei ole mikään mystinen pohjaton kaivo, josta sitä korvauksia voi vaan käydä hakemassa eli sanoisin, että se on niin kun älyllistä laiskuutta kuvitella, että kaikki vakuutuksesta saatavat korvaukset on niinku kotiin päin ja ne on niinku sillä kuitattu. Että ja sitten toinen, mikä on toinen olisi niinku tärkeä huomata mitä tulee vakuutuksiin, että kyse on kuitenkin niin kuin tämmöisistä standardeista korvauksista. Eli tota viittaa tuohon edelleenkin, että äkillisen esimerkkiin tää äkillisestä avainhenkilön menetystä ei voida paikata millään korvauksella, vaikka sen työkyvyttömänä henkilön palkka pystytään kompensoimaan korvauksilla, mutta sitä osaamista ei pystytä siinä hetkessä korvaamaan millään.

Juontaja: Mites sitten tää siis jos ajattelee ihan kansantalouden näkökulmasta niinku isoina lukuina niin tota tämmöisiä lukuja tietenkin on, että mitä tämä niinku kaikkine meille maksaa?

Mika: No, joo että jos jatkaisin tuosta sitten sinne niinku välillisiä kustannuksia, että tosiaan niin kun on. Lähdetään ensin niin kun yrityksen tasolla hahmottamaan tätä kokonaisuutta, niin sieltä voi seurata tällaisia niin kuin mainehaittoja, sopimussakkoja ja muita asioita, joita ei välttämättä millään vakuutuksella pysty korvaamaan. Ja tosiaan tuossa jo aikaisemmin mainitsinkin tuon vastuullisuusraportointiasian, että voidaan menettää koko asiakkuus tai projekti sitten pahimmassa tapauksessa, kun jos näitä asioita ei ole hoidettu. No, sitten tietysti tää kansantaloudellinen näkökulma niin sehän on helppo sivuuttaa yritystasolla. Se ei välttämättä ole niin kuin siellä arjessa aina ihan ensimmäisenä mielessä, mutta tota sitäkin voi lähestyä tän tämmöisen niin kun yritystalouden näkökulmasta, että puhutaan tämmöisestä kun presentismi eli henkilö on paikalla, mutta ei ole sitten kuitenkaan niin kuin lähelläkään sataprosenttia se työpanos eli työskennellään vajaakuntoisen, esimerkiksi sairaana niin niin kaikki varmasti ymmärtää yritystasolla, että minkälainen, miten ikävä tilanne se on paitsi sille henkilölle, niin myöskin sitten ihan puhtaasti tuotantotalouden kannalta, että se ei saada sitä työpanosta täysimääräisesti käyttöön. Niin onko tämmöisen ylipäättänsä varaa? Väittäisin, että ei millään työpaikalla ole varaa pitää tämmöistä ja ylläpitää tämmöistä niin kun tilannetta, että ja sitten aivan niin kun äärimmilleen, kun lähdetään miettimään todella isoa kuvaa kansantaloudellista näkökulmaa. Niin nyt on tehty erilaisia tutkimuksia siitä, että miten paljon nämä kansantaloudet taloudelle aiheuttaa kustannuksia. Niin arviot vaihtelee, mutta että esimerkiksi Suomen tasolla ja meidän kaltaisten OECD-maiden eurooppalaisilla verrokki valtiolle, niin ollaan arvioitu, että jopa tuommoista noin 3 % bruttokansantuotteesta aiheutuu kansantaloudelle harmia tämmöisistä työtapaturmista ja työhön liittyvistä sairauksista. Ja tässä ollaan laskettu sitten nimenomaan se menetetyt työpanoksen kustannus ja se, että kansantalous on kouluttanut ihmiset töihin, joita he ei sitten pysty tämmöisen takia tekemään, niin se on kokonaiskustannus on valta. Ja varsinkin tietysti tämmöisessä tilanteessa, kun on harmaantuvia yhteiskuntia ja työvoimapula riivaa muutenkin, niin se menetetyt työpanoksen kustannus on vielä monta kertaluokkaa suurempi mitä se on joskus aikaisemmin ollut.

Juontaja: No nyt on puhuttu tästä, että mitä huono työturvallisuus voi aiheuttaa yksilölle, työpaikalle, kansantaloudelle ja puhutaan nyt seuraavaksi sitten niistä hyödyistä. Eli miksi työturvallisuuteen kannattaa panostaa? Mitä hyötyjä sillä saavutetaan? Mika?

Mika: No niin, jos taas otetaan ensin tämmöinen teknistaloudellinen tai tuotantotaloudellinen näkökulma, koska siitä on helppo lähteä liikkeelle niin jo pelkästään siitäkin näkökulmasta tarkastellen niin kysehän on tärkeimmän ja monissa tapauksissa jopa ainoan tuotantotekijän huolehtimisesta eli sen työtä tekevän ihmisen huolehtimisesta. Niin eikö se niin kuin pitäisi olla itsestään selvä asia, että tuotanto pyritään pitämään niin sanotusti hyvässä rasvassa ja tämä on tämmöinen mekanistinen ajatus tietenkin, että tossa ollaan jo keskusteltu sitten näistä inhimillisistä kärsimyksistä ja välillisistä kustannuksista, mutta että jo pelkästään minun mielestä tämän pitäisi riittää perusteeksi, että miksi niin kun näihin asioihin on syytä ja fiksua kannattaa kiinnittää huomiota. Mutta että noin niinku laajemmin ajatellen niin painottaisin sitä, että työturvallisuutta ei pitäisi nähdä ylipäättänsä tämmöisenä erillisenä saarekkeina. Erillisenä muusta johtamisesta tai prosessien suunnittelusta, jota niin kun hoidetaan vaan siinä niin kun ohessa, koska on pakko pahimmillaan, vaan se on niin kun, pitäisi olla ihan itsestään selvä asia, että terve ja tyytyväinen ja hyvinvoiva työntekijä on myöskin niin koko työpaikan etu ja edelleen kun puhutaan työn työntekijöistä kilpailu, että kun kilpaillaan työntekijöistä ja on tarvetta niinku osaaville tekijöille, niin olisi syytä pysähtyä miettimään, että kuinka todennäköisesti tämmöinen ammattilainen valitsee sitten työpaikan, jossa on vaara menettää terveytensä tai jopa henkensä. Jos ja kun nykyisillään vaihtoehtojakin on eli vaihtoehtona se on työpaikka jossa voidaan hyvin ja sinne on kiva mennä ja ei tarvitse pelätä terveytensä puolesta ja sitten voi jopa jäädä terveenä eläkkeellekin niin kyllähän nää on semmoisia arvoja, joita jopa nuori varmasti ajattelee siinä valintatilanteessa.

Marja: Joo kyllä mä ajattelen kanssa niin, että se mun niinku hyvin johdettu ja turvallinen työpaikka on haluttu työpaikka ja myöskin niinku toivottu kumppani siinä verkostossa. Ja ainaki itse arvostan semmoista työnantajaa, joka panostaa työntekijöihin ja työntekijöiden hyvinvointiin ja että sinne tietää, että kun menee työpaikalle niin, että täällä on turvallista olla ja täällä on turvallista lähteä. Ja toki siellä justiin taustalla on sitten se työnantajan vastuukin turvallisuudesta ja terveydestä työpaikalla, että sitäkään ei pidä unohtaa.

Juontaja: Antakaa Marja ja Mika vielä konkreettisia vinkkejä kahvipöytään, että mitä olisi hyvä työpaikoilla pohtia?

Marja: No, ainakin miettiä sitä, että mikä teillä on se työpaikan tilanne tällä hetkellä, että vaikka siinä, että missä kohtaa sitä turvallisuustyötä ja kehittämistä ootte, ja mikä motivoi sinua tai teitä työpaikalla toimimaan turvallisesti. Entä onko se semmoinen niinku henkilökohtainen työkyky ja terveys? Tai, onko just se, että hei, että me ei haluta, että meidän työpaikka on vastuullinen työpaikka tai että toivotaan, että meillä niinku työt sujuu hyvin. Ja sitten kannustaisin myös kysyy apua, löytämään kumppaneita työterveyshuollosta tai sitten esimerkiksi muita saman toimialan yrityksiä tai että näitä asioita ei tarvitse pohtia yksin.

Juontaja: Entä Mika millaisia vinkkejä?

Mika: No joo, ensinnäkin pitää sanoa, että sehän on jo tosi iso askel otettu, jos näistä asioista keskustellaan kahvipöydässä, että se on niinku silloin ollaan jo hyvällä tiellä, että sitten, kun niin kun, edetään siitä keskustelusta, ideointiin ja tekoihin, niin olisi tietysti kaikessa suunnittelussa syytä pohtia näitä keinoja ja niiden soveltuvuutta suhteessa omiin tarpeisiin. Niin kun Marjakin viittasi tuossa, että työpaikkakohtaisesti vähän kartoittaa sitä tilannetta, että missä kehityksen vaiheessa ollaan. Että hyviä käytäntöjä ja tietoa on paljon tarjolla meilläkin Suomessa ja niitä valmiita toimintamalleja ehdottomasti kannattaa hyödyntää ja soveltaa siellä omalla työpaikalla. Mutta tosiaan niin kun kannattaa kuitenkin ja pitää niinku pohtia sitä, että mitkä niistä on meille soveltuvia. Kaikki ei välttämättä niin kun käy joka paikassa ja siellä voi olla aivan liian järeitäkin toimintatapoja, jotka sitten helposti niin kun vie terän siltä itse asialta, jos ruvetaan ampumaan tykillä kärpystä niin sanotusti. Esimerkkinä niin kun heittäisin tähän, että nyt on tämmöisiä erilaisia taloudellisia kannustinjärjestelmiä kehitetty ja kehitetään jatkuvasti ja ne on tietenkin tässä kohtaa, kun puhutaan työturvallisuustaloudesta, niin syytä ottaa esille ja kyllä se niin on, että tää tämmöinen vanha ikään kuin viisaus, että euro on paras konsultti niin se toimii. Aika usein ja se onkin näin, mutta sitten myöskin se on niin vahva konsultti monesti se euro, että se saattaa aiheuttaa sitten yllättäviä seurauksia siinä käyttäytymisessä. Eli näitä kannattaa miettiä tämmöisiä taloudellisia kannustinjärjestelmiä esimerkiksi, mutta ei sellaisenaan ei kannata kenenkään ottaa niitä käyttöön ilman, että käydään läpi miten hyvin se sopii niin kuin meidän toimintamalleihin ja tapaan toimia, että. No, loppuun niin kun haluaisin vielä tuota noin niin nostaa sinne kahvipöytäkeskusteluun niin ylipäättänsä vähän tämmöistä filosofisempi näkökulmaa, että mikä niin kun siellä yrityksessä on, että hahmotettaessa se, että mikä meidän tulokulma tähän asiaan on, että ohjaako meidän ajatuksia ja sitä keskustelua edelleen tää tämmöinen vanhakantainen kustannusnäkökulma. Vain mietitään ja mietitäänkö niin kun työturvallisuutta niinku tämmöisenä välttämättömänä lakisääteisenä pakkona, jota tehdään koska niin laki käskää ja tarkastaja on käskenyt tai pelätään tarkastajaa joka on tulossa tarkastukselle, että ollaanko tässä vaan niin kun semmoisella niin kun tulokulmalla tässä keskustelussa vai olisiko mahdollisesti niin kun syytä tai jopa mahdollista ajatella niin, että yrittäisi nähdä asian myös tän niin kun kokonaisuutena fiksumman tekemisen näkökulmasta ja lähteä vähän niinku siitä ajatuksesta, että eikö ole niinku fiksumpaa hoitaa terveyttä kuin sairautta?

Marja: Kustannuksilla motivointi voi toki joskus toimia, mutta se voi olla vaikeaa, etenkin semmoisilla pienillä työpaikoilla, että jos sä onneksi se työtapaturma voi sattua aika harvoin. Ja että niitä parempiakin motivointikeinoja varmastikin löytyy ja että onko se sitten teillä se sujuva työ vai se, että yrityksellä menee hyvin, kun hommat hoituu tai sitten se vastuullisesti toimiva työpaikka esimerkiksi.

Mika: Olisi myöskin hyvä joskus kysyä että, onko niin kun kenenkään etu se, että leikitään sankaria ja sitten ollaan työkyvyttömänä sairaavuoteella ja pahimmassa tapauksessa menetetään henki, että se ei ole varmasti niin kun kenenkään työpaikan taikka johtajan etu, että sen työntekijät on poissa rivistä ja sen takia että ollaan leikitty arjen sankaria ja tehty hampaat irvessä ja riskejä ottaen töitä ja sitten ollaan kokonaan niin kun menetetty se työpanos.

Juontaja: Kiitoksia Marja Kaari ja Mika Tynkkynen ja kiitos, kun kuuntelit Tapaturmavakuutuskeskuksen Tutka-asemaa.